

Umulige valg

Tanker fra konferencen "Risk Behaviour and Drug Abuse" 9.-11. april i Beauvais, Frankrig.

AF ERIC ALLOUCHE

I begyndelsen af april måned, mens vinteren endnu ikke har sluppet sit tag i Danmark, er det at komme til Paris ligesom at springe direkte ind i foråret. Himlen var blå, bladene på træerne var sprunget ud og landskabet mellem lufthavnen og Beauvais var rigtig smukt... det må hver i hvert fald være det som vores taxachauffør syntes mens han kørte en omvej på ca. 50 km. undervejs fra lufthavnen til Beauvais. Efter den storslåede tur som varede og kostede næsten lige så meget som flyveturen nåede vi lige akkurat konferencen.

"Man kan ikke undervurdere konsekvenserne af et bad trip!" Den franske læge Alain Morel, som har specialiseret sig i arbejdet med unge brugere af psykostimulanter og syntetiske stoffer og er en af de få personer med en betydelig erfaring i dette felt, havde et tydeligt budskab at formidle: "Bad trips skal betragtes og behandles som traumer". Blev man ikke overbevist stod dog tilbage, at muligheden for at man trods mange års erfaring, stadig kan komme til at overse og fejlvurdere vigtige aspekter af stofbrug og misbrug er tilstede. Ved et sammentræf, som næppe kan kaldes tilfældigt, har jeg siden hørt adskillige mennesker spontant fortælle mig om deres bad trips og om hvor svært det har været for dem at komme

ud over disse oplevelser.

I pausen var jeg tæt på at spørge Alain Morel om ikke han syntes at taxature også skulle regnes med i "bad trips", og om vi mon kunne få det indført i den næste udgave af DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, red.). Men temaet "traumer og dårlig rejse" dukkede hurtigt op i forskellige andre, men stadig tankevækkende former. Der var eksempelvis afbud fra folk det havde været interessant at høre. Men både afbud og sidste øjeblikkerstatninger er jo uundgåelige til internationale konferencer. I Beauvais blev der også vanen tro holdt nogle oplæg på grænsen af det forstæelige og i et eller to tilfælde på den forkerte side af grænsen. Nogle af oplægsholderne havde ikke nemt ved at fremlægge deres budskab, nok især fordi de ikke mestrede konferencens arbejdsprog.

I denne forbindelse er det tankevækkende, hvor forskelligt man kan tolke uklarhed og afbud - alt efter ens egne fordomme. Hvis en portugiser er uklar tænker man ikke, at han nok er usammenhængende fordi han er portugiser. Hvis en psykiater melder afbud tænker man ikke at det er typisk psykiateradfærd ikke at holde en aftale. Men hvis en bruger af stoffer enten er uklar eller melder afbud, ligger det lige for i de fleste menneskers tolkningsmønstre at

uklarheden eller afbudet er et indlysende tegn på et aktivt misbrug.

At vi tolker som vi gør betyder, at en banal maveinfektion forårsaget af lokale specialiteter som frølår eller snegle kan have helt forskellige konsekvenser alt efter om den rammer en portugiser, en psykiater eller en misbruger. For sidstnævnte er valget mellem enten at optræde bleg, utilpas og usikker i sin tale eller at melde afbud en *no-win* situation, hvor valget står mellem to forskellige former for "typisk" stofmisbrugeradfærd: uklarhed eller utilregnelighed. For dem som har læst "Pragmatics of Human Communication" vil dette dilemma minde om det Watzlawick et al. betegnede som et "umuligt valg" eller "double bind"- en situation hvor lige meget hvad man vælger, så vælger man forkert.

Dette fænomen skal man nok ikke undre sig over at støde på her, når man tænker på i hvor høj grad de "umulige valg" er tilbagevendende i misbrugsfeltet. Skal man stramme behandlingen på bekostning af de svageste misbrugere, eller skal man være rummelig og liberal og dermed acceptere folks misbrug? Kan man forbyde stoffer men tilbyde folk at teste dem, som de gør i nogle europæiske lande, tillade salget af hash, men ikke importen o.s.v.? De "umulige valg" ligger ikke i kendsgerningerne, men i vores egne tolkninger

Drug Addiction Exchange . Training

Toxicomanie Europe . Echanges . Etudes

www.t3e-eu.org

Copenhagen

af dem. Uden at være opmærksomme på det kan vi være fanget i en binær verden hvor alt udspiller sig i ”ja eller nej”, ”for eller imod” eller ”virker, virker ikke”.

I flere af konferencens bedre oplæg blev man mindet om, at faglighed omkring arbejdet med misbrug ikke kun består i kendskab til ”hvad der virker” og ”hvad der virker endnu bedre”, men netop også i at undersøge det symbolske felt, hvor misbrug (d.v.s. misbrugere, misbrugsbehandlere og de øvrige aktører) udspiller sig. Michel Hautefeuille (som er leder af Centre Marmottant i Paris) påpegede i et oplæg med titlen ”Udvikling af forestillinger om afhængighed”, hvordan der samtidigt med at ludomani, internet afhængighed m.m. er blevet patologiseret som nye ”addiktive sygdomme”, så har ”misbrugsadfærd” i en række former indtaget en betydelig plads i vores samfund. Vi bliver eksempelvis konstant opfordret til at købe/tage det vi ønsker her og nu, og lade betalinger/konsekvenserne blive udsat til et næsten uvirkeligt senere.

Amador Calafat (som er lederen af tidsskriftet ”Adicciones”) holdt et oplæg om unge spaniolerers rekreative brug af stoffer. Han fortalte at unge med god selvtillid var mere tilbøjelige til at prøve stoffer, og omvendt at de som slet ikke tog stoffer havde et dårligt billede af sig selv, var mindre sociale m.m. Men samtidigt understregede Calafat, at for mange unge var det ”at more sig hver weekend” ikke kun en nydelse, men også et socialt krav. Tankevækkende var det i disse oplæg at blive præsenteret for et verdensbillede som var komplekst, fuld af nuancer og modsætninger, og hvis man efter oplæggene kunne se misbrug som noget betydeligt mindre tydeligt og entydigt end man gjorde før, så var man i hvert fald på vej til at blive befriet for de mere automatiske tolkninger.

Et eksempel på at den konkrete og den symbolske verden kan være temmelig usammenhængende dukkede op senere om aftenen, da Amador Calafat fortalte mig at Spanien, som er et

meget liberalt land m.h.t. stofbrug, faktisk ikke blev betragtet som sådan af spaniolerne selv, der stadig opfatter deres land som restriktivt og under Francos arv. Findes samme spaltning med modsat fortegn i Danmark, der sædvanligvis betragter sig selv som et liberalt og tolerant land - Nordens enfant terrible som svenskeren Anders Stymne kaldte os i Stof for nogle år siden? Det forekommer mig, at når man betragter Danmark lige nu og kigger på kendsgerningerne, virker Danmark snarere som et meget forsigtigt, for ikke at sige konservativt land, så meget at Christianias pushere kunne finde på at gå i strejke...Men som sagt, hvad betyder kendsgerningerne når man har styr på den symbolske verden og konsekvant - som socialministeriets Peter Juul for nyligt ironisk beskrev det - betragter landene syd for Padborg som ”bananrepublikker”.

I Beauvais kunne vi høre J.M. Priez, som med sin institution Techno+, udfører et af disse ”banan-agtige” forsøg på at intervenere i rave parties og lignende ved at tilbyde testning af stofferne og ”chill outs”, hvor de unge tilbydes en mulighed for at tale om stof og stofbrug. Det var tankevækkende at høre, hvordan Priez forsøger at ændre på ”misbrugets symbolske felt” ved at støtte de unges forsøg på at skabe ritualer i forbindelse med stofindtagelse, med henblik på at modvirke de faremomenter som er forbundet med hemmeligholdelse, uvidenhed og myter. Og da Priez afsluttede sit oplæg med: ”Jo færre oplysninger man giver stofbrugerne, desto mere bliver de syge... og desto mindre giver det andre lyst til at tage stoffer...og den logik er i nogle tilfælde en overlagt forebyggelsesstrategi”, så kunne man pludselig tydeligt mærke, at den største risikofaktor i misbrugsfeltet ikke er den materielle verden med sine stoffer og kanyler, men den symbolske verden det er fanget i.

Ved siden af det faglige program, havde konferencen også mere ”sociale” formål som at fejre forskellige fødselsdage; T3E 10 års eksistens, Sato, det

behandlingscenter som modtog os, 25 års fødselsdag, samt nogle fødselsdage af mere privat karakter. Det gav mange lejligheder til at socialisere, feste, udveksle gaver og forstærke de venskabelige bånd som er opstået igennem årene. Havde der været en etnolog iblandt os, ville han/hun havde kunnet iagttage i hvilken grad disse konferencer også har en ”rituel funktion”. Og mens man stadig kan spørge sig selv om man kan ritualisere noget så farligt som at have omgang med stoffer, så virkede selve konferencen som et delvist svar med sit ”sådan kan man ritualisere det at være misbrugsbehandler, d.v.s. at have daglig omgang med noget så farligt som misbrugere og misbrugsbehandlings-systemet”.

Om aftenen på den tredje dag blev det tid til at sige tak for denne gang, og på gensyn i 2004 i Skotland til en konference om ”etniske minoriteter og misbrug”. Mens vi stod der og tog afsked kunne man konstatere, at godt nok skal man ikke undervurdere konsekvenserne af et bad trip, men i samme åndedrag føltes det som om man heller ikke skal undervurdere konsekvenserne af et godt trip. ■

T3E

T3E er et 10 år gammelt europæisk netværk for folk der arbejder inden for stofmisbrugsområdet. Netværket støttes af EU og har medlemmer fra 13 europæiske lande: Østrig, Belgien, Danmark, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Holland, Portugal, Spanien og England. T3Es formål er at fremme det internationale samarbejde og skabe et rum for udveksling af viden om stofmisbrug i Europa. Det gør man bl.a. via sitet www.t3e-eu.org, ved at holde seminarer og konferencer og ved at medvirke til udvekslings- og praktikprogrammer for ansatte på rusmiddelområdet på tværs af grænserne.